DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

Prop. 49 S

(2015–2016)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Samtykke til inngåelse av konvensjon mellom Norge og Finland om oppføring og vedlikehold av reingjerder og andre tiltak for å hindre at rein kommer inn på det andre rikets område av 9. desember 2014

Tilråding fra Utenriksdepartementet 22. januar 2016, godkjent i statsråd samme dag. (Regjeringen Solberg)

1 Hovedinnholdet i proposisjonen

I proposisjonen bes det om Stortingets samtykke til inngåelse av konvensjon mellom Norge og Finland om oppføring og vedlikehold av reingjerder og andre tiltak for å hindre at rein kommer inn på det andre rikets område av 9. desember 2014.

Utgangspunktet for forhandlingene om konvensjonen var at grensen mellom Norge og Finland er stengt for grensekryssende reindrift. Den nye konvensjonens formål er å regulere ansvarsfordeling for oppføring og vedlikehold av gjerder og andre tiltak for å hindre at rein kommer over grensen mellom de to landene, samt regulere oppfølgingen når rein likevel krysser grensen. Konvensjonen vil medføre at det oppføres gjerder på de mest utsatte strekningene, noe som forventes å ville redusere problemet med rein som trekker over grensen. Konvensjonen innebærer også mer funksjonelle og effektive erstatningsordninger når rein krysser grensen og gjør skade. Videre etablerer konvensjonen mulighet til å fremme regresskrav overfor eierne av den reinen som har gjort skade.

Siden konvensjonen krever lovendring, innebærer økonomiske utgifter og antas å være en sak av særlig stor viktighet, er Stortingets samtykke til inngåelse nødvendig etter Grl. § 26, annet ledd.

Prop. 50 L (2015–2016) Endringer i reindriftsloven mv. (reingjerde mot Finland m.m.) blir fremmet av Landbruks- og matdepartementet i dag. Endringene i reindriftsloven skal erstatte Lov 11. mars 1983 nr. 8 i henhold til konvensjon av 3. juni 1981 mellom Norge og Finland om bygging av reingjerder og andre tiltak for å hindre at rein kommer over grensen mellom de to riker.

Konvensjonen i norsk tekst samt kart over det aktuelle området følger som trykte vedlegg til proposisjonen.

2 Nærmere om bakgrunnen og forhandlingene om ny konvensjon

2.1 Bakgrunnen for forhandlingene

Reindriftssamenes flyttinger mellom årstidsbeitene har pågått i århundrer og lenge uten hinder

av nasjonalstatsgrensene. Etter at Finland kom under russisk herredømme på begynnelsen av 1800-tallet, ble grensen mot Norge stengt i 1852. Strekningen langs den norsk-finske grensen danner få naturlige hindringer for rein. Uten effektive sperringer vil rein fra de to landene krysse grensen med de ulemper dette vil medføre. Den første konvensjonen som regulerer dette forholdet er fra 1922. 1922-konvensjonen ble avløst av en konvensjon av 1952. Denne ble igjen avløst av gjeldende overenskomst mellom Norge og Finland om skjøtselen av riksgrensen mellom de to land, undertegnet i Helsingfors 8. januar 1981. 1981-overenskomsten avviker i substans ikke vesentlig fra 1952-konvensjonen. Gjerdetraseene ble noe endret, og det ble åpnet for en noe større gjerdeavstand fra riksgrensen enkelte steder. I tillegg ble fremgangsmåten ved tilbakeføring av rein som har krysset grensen forenklet. Det er oppført gjerder sammenhengende langs riksgrensen, unntatt strekningen Angeli til Riksrøys 343, en distanse på vel 200 kilometer.

Under 1981-overenskomstens funksjonstid har det vært problemer med rein som har trukket over grensen. Mange av de problemene som er knyttet til rein som trekker over grensen, viser at dagens reingjerdeoverenskomst ikke fungerer tilfredsstillende. I medhold av overenskomsten er det oppnevnt en norsk-finsk reingjerdekommisjon på fire medlemmer som har ansvaret for å overvåke bygging og vedlikehold av gjerdestrekningene. Denne kommisjonen fremmet høsten 2007 forslag om at det gjennomføres en revisjon av overenskomsten, og i kontakt med finske myndigheter ble det enighet om å starte forhandlinger.

2.2 Forhandlingsprosessen

Ved kongelig resolusjon av 1. februar 2012 ble det oppnevnt en delegasjon for å forestå gjennomføringen av forhandlingene. Den norske forhandlingsdelegasjonen ble sammensatt av medlemmer fra Norske Reindriftsamers landsforbund (NRL), Landbruks- og matdepartementet (LMD), Utenriksdepartementet, Fylkesmannen i Finnmark, Øst-Finnmark politidistrikt og Landbruksdirektoratet (tidligere Statens Reindriftsforvaltning). Landbruks- og matdepartementet har vært ansvarlig departement for forhandlingene. Mandatet for den norske forhandlingsdelegasjonen ble fastlagt etter drøftelser i Regjeringen. Forhandlingene startet 9. februar 2012. Det er avholdt totalt ti forhandlingsmøter. Den 25. september 2014 ble forhandlingene avsluttet ved parafering av forslag til ny konvensjonstekst.

Konvensjonen ble undertegnet av Norges og Finlands landbruksministre den 9. desember 2014.

2.3 Nærmere om de enkelte bestemmelser i reingjerdekonvensjonen

Konvensjonen innledes med en *fortale* som angir bakgrunnen for konvensjonen. Konvensjonens formål er å regulere ansvarsfordeling når det gjelder oppføring og vedlikehold av gjerder og andre tiltak for å hindre at rein kommer over grensen mellom de to rikene, samt regulere oppfølgingen når rein likevel krysser grensen.

Kapittel 1 består av *artikkel 1* som omhandler vokteplikten. I artikkel 1 presiseres det at reineierne i Norge og Finland har en plikt til å vokte egen rein, slik at det så langt som mulig unngås at reinen kommer inn på det andre rikets område. Konvensjonsgjerdene skal støtte opp om reineiernes vokteplikt.

Kapittel 2 omfatter *artikkel 2-6* og omhandler konvensjonsgjerdene. I artikkel 2 fastslås at det skal oppføres gjerde fra Angeli til Levajok. Gjerdet fra Angeli til gamle Kargasniemi skal oppføres på finsk side av grensen. Sett ut i fra de topografiske forholdene skal dette gjerde oppføres så nærme grensen som mulig. Fra gamle Kargasniemi skal gjerde oppføres på norsk side av grensen. For å unngå økt fare for påkjørsler av rein, samt for å unngå å skape et hinder for ferdsel til Tanaelven, skal dette gjerdet oppføres på vestsiden av hovedveien (E6) mellom Karasjok og Levajok.

I *artikkel 3* vises det til at der hvor det er oppført konvensjonsgjerder mellom Norge og Finland, er gjerdelinjen avgjørende skille for alle spørsmål som omhandles i konvensjonen. Der hvor det skal oppføres konvensjonsgjerde mellom Angeli og Levajok, er derimot riksgrensen likevel avgjørende skille.

Artikkel 5 fastsetter at det skal oppnevnes en norsk-finsk reingjerdekommisjon for å overvåke oppføringen og vedlikeholdet av konvensjonsgjerdene. Dette er en videreføring fra gjeldende konvensjon. Imidlertid utvides antall medlemmer i kommisjonen fra fire til seks medlemmer. Vervet som formann utføres i oddetallsår av en finne, og i partallsår av en nordmann. Hvert rike bærer selv utgiftene til sine medlemmer i Reingjerdekommisjonen. Artikkelen fremhever særskilt at Reingjerdekommisjonen skal ut fra de topografiske forholdene sikre at gjerdet mellom Angeli og gamle Kargasniemi oppføres så nært riksgrensen som mulig.

Artikkel 6 omhandler oppføring og tilsyn og viser til at begge rikene skal begynne oppføringen av gjerde mellom Angeli og Levajok året etter ikrafttredelsen av ny konvensjon. Frist for ferdigstillelse er fem år etter ikrafttredelse. Hvert av rikene skal føre tilsyn og inspisere oppføring og vedlikehold av gjerdene.

Kapittel III består av *artiklene 7-17* og omhandler forhold knyttet til når reinen krysser grensen. Dette gjelder krav til melding når grenseoverskridelsen har funnet sted, tilbakeføring av grensekryssende rein, reineierens plikt til å avhente reinen som har krysset grensen, samt krav til gjennomføring av utskilling av rein ved sammenblandinger. Videre inneholder kapittelet bestemmelser om når det skal gis erstatning, og hvordan erstatningen skal utmåles. En grenseoverskridelse kan utløse erstatning for ulovlig beite, samt erstatning for økonomiske tap grunnet skade på jordbruksareal og lavmatter påført av rein eller av reinens eiere eller gjetere. I tillegg kan en grenseoverskridelse medføre erstatning for omkostninger knyttet til oppfølging og håndtering av den reinen som har krysset grensen. Det enkelte riket skal betale erstatningen innen ett år etter at erstatningskravet er mottatt og avklart. Dersom en reineier ved forsett eller uaktsomhet har forårsaket at hans rein har overskredet grensen, avgjør myndigheten i det landet hvor reinen hører hjemme i hvilken utstrekning det skal fremmes regresskrav overfor vedkommende reineier.

Kapittel IV består av *artiklene 18 til 27* som inneholder forskjellige bestemmelser. Dette gjelder bl.a. bestemmelser knyttet til bruk av flytteleier og anvendelse av terrengkjøretøy, fortegnelse over og registrering av reinmerker, bestemmelser om andre reingjerder utover selve konvensjonsgjerdene, straffebestemmelser når noen ved forsett eller uaktsomhet skader gjerde, tvisteløsningsbestemmelse når det foreligger tvist om forståelsen og anvendelsen av konvensjonen, samt bestemmelser om varighet og ikrafttredelse.

Av *artikkel 26* fremgår det at konvensjonen skal gjelde i 30 år fra ikrafttredelsesdatoen. Dersom den ikke sies opp senest fem år før utgangen av den perioden, forlenges den for ytterligere ti år og skal senere anses forlenget for ti år av gangen, om den ikke sies opp to år før utgangen av den løpende tiårsperioden. Det fremgår også at partene ved noteveksling kan kreve reforhandlinger av konvensjonens bestemmelser.

Av *artikkel 27* fremgår det at konvensjonen vil tre i kraft 30 dager etter at partene har meddelt hverandre gjennom noteveksling at de nasjonale konstitusjonelle prosedyrene for ikrafttredelse er fullført. Fra den dag konvensjonen trer i kraft, oppheves konvensjonen av 3. juni 1981 mellom Norge og Finland om bygging og vedlikehold av reingjerder og andre tiltak for å hindre at rein kommer inn på det andre rikets område.

Det fremgår også at de norske og finske tekstene har lik gyldighet.

3 Høring, konsultasjoner og Sametingets vedtak

Konvensjonen av 9. november 2014 ble sendt på høring den 2. februar 2015, med høringsfrist 16. mars 2015. I høringsnotatet ble det redegjort for bakgrunnen for forhandlingene samt innholdet i den fremforhandlede konvensjonen. Videre fremgår det av høringsbrevet at temaet for høringen er om konvensjonen, slik den foreligger, skal inngås for påfølgende iverksetting i de to land. Det ble også orientert om at konvensjonen skal innarbeides i norsk rett gjennom lovvedtak, på tilsvarende måte som konvensjonen av 1981 er gjennomført i norsk lov.

Høringsnotatet ble sendt til følgende instanser:

Den Norske Turistforening
Domstolsadministrasjonen
Finnmark Fylkeskommune
Finnmarkseiendommen
Fylkesmannen i Finnmark
Fylkesmannen i Troms
Karasjok kommune
Kautokeino kommune
Kommunenes Sentralforbund
Kvænangen kommune
Kåfjord kommune
Landbruksdirektoratet
Mattilsynet
Nesseby kommune
Nordreisa kommune
Norges Bondelag
Norges Fjellstyresamband
Norges Jeger- og Fiskerforbund
Norges Naturvernforbund
Norges Skogeierforbund
Norsk Bonde- og Småbrukarlag
Norske Reindriftsamers Landsforbund
Reinbeitedistrikter:
- *1/2/3 Østre Sør-Varanger*
- *4/5B Vestre Sør-Varanger*
- *5A Pasvik*
- *5C Sør-Varanger*
- *5D Nesseby vinterbeite*
- *6 Varangerhalvøya*

7 Rákkonjárga
9 Nordkinnhalvøya
14 Spierttanjárga
14A Spierttagáisá
16 Karasjok vestre
17 Karasjok østre
24 Helligskogen
30A Oarjjabealli
30B Guovdjohtolat
30C Nuortttabealli
36 Cohkolat ja Biertavárri
37 Skárfvággi
42 Beahcegealli
Reindriftsstyret
Sametinget
Statskog
Storfjord kommune
Sør-Varanger kommune
Tana kommune
Toll- og avgiftsdirektoratet
Troms fylkeskommune

Det kom i alt inn syv høringsuttalelser: Bondelaget, Finnmarkseiendommen, Fylkesmannen i Finnmark, Mattilsynet, Reindriftsstyret, Tana kommune og Toll- og avgiftsdirektoratet. Toll- og avgiftsdirektoratet meddeler at de ikke har noen merknader til forslaget, mens Tana kommune, Reindriftsstyret og Finnmarkseiendommen gir sin tilslutning til ratifisering. De øvrige gir ikke uttrykk for at de går imot ratifisering, men påpeker en del forhold som de mener er viktig i oppfølgingen av saken. Dette er kort omtalt i Prop. 50 L (2015–2016).

For øvrig har deler av den norske forhandlingsdelegasjonen underveis i prosessen hatt møter med berørte reinbeitedistrikt, kommuner og Sametinget.

Den 30. oktober 2014 ble det gjennomført konsultasjoner med Sametinget og NRL. Tema for konsultasjonen var om Norge skal inngå den nye fremforhandlede konvensjonen. Sametinget og NRL slutter seg til inngåelse av den fremforhandlede konvensjonen.

Den 4. juni 2015 behandlet Sametinget forslaget til ratifikasjon av den nye konvensjonen. Sametinget hadde ingen innvendinger til at Stortinget ratifiserer den nye reingjerdekonvensjonen mellom Norge og Finland.

4 Gjennomføring av konvensjonen i norsk rett

Tidligere konvensjoner er gjennomført ved Lov om reingjerder mellom Norge og Finland. I stedet for transformasjon som i 1983-loven, har en denne gang valgt å fremme forslag om endringer i reindriftsloven som inkorporerer Konvensjonen mellom Norge og Finland om oppføring og vedlikehold av reingjerder og andre tiltak for å hindre at rein kommer inn på det andre rikets område av 9. desember 2014. Det vises til Prop. 50 L (2015–2016).

Endringene i reindriftsloven skal erstatte tidligere lov om reingjerder mellom Norge og Finland av 11. mars 1983 nr. 8.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Det vil knytte seg økonomiske og administrative kostnader til bygging og vedlikehold av gjerdene, samt til møter i reingjerdekommisjonen. Byggingen av gjerdet skal gå over fem år.

Kostnadene for bygging av reingjerdet vil totalt beløpe seg til ca. 10-15 mill., og vil dekkes over Landbruks- og matdepartementets budsjett.

De siste årene har Norge utbetalt erstatningskrav fra finske myndigheter under Reingjerdekonvensjonen. Ved ikrafttredelse av ny konvensjon forventes en betydelig reduksjon i omfanget av nye erstatningskrav.

Ut over dette forventes ikke tiltredelsen til konvensjonen å medføre økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning.

6 Vurdering og tilråding

Gjeldende konvensjon av 1981 mellom Norge og Finland har vært utfordrende både på grunn av manglende gjerde og på grunn av en del av bestemmelsene, ikke minst reglene om erstatning. Den nye konvensjonen forutsetter at det oppføres gjerder på de mest utsatte strekningene, noe som forventes å ville redusere problemet med rein som trekker over grensen. Konvensjonen innebærer også mer funksjonelle og effektive erstatningsordninger når rein krysser grensen og gjør skade. Videre etablerer konvensjonen mulighet til å fremme regresskrav overfor eierne av den reinen som har gjort skade.

For å ha et best mulig grunnlag for forhandlingene, gjennomførte Landbruks- og matdepartementet en konsekvensutredning for bygging av gjerde på hele strekningen. Tilsvarende utredning ble gjort av Finland. Løsningen som nå foreligger innebærer at det ikke bygges gjerde i det område hvor et gjerde vil ha sterkest negative effekter for

naturmangfold, friluftsliv og kulturminner. Der det skal oppføres gjerde på norsk side av grensen, skal det så langt som mulig gjennomføres avbøtende tiltak i samsvar med konsekvensutredningen. Når det gjelder kulturminner, skal Sametinget gis mulighet for å uttale seg om tiltaket vil berøre kjente kulturminner, og om tiltaket krever ytterligere registreringer, jf. kulturminneloven § 9. Arbeidet med oppføring av gjerdet skal skje etter dialog med Fylkesmannen i Finnmark og Sametinget.

Landbruks- og matdepartementet tilrår inngåelse av Konvensjon mellom Norge og Finland om oppføring og vedlikehold av reingjerder og andre tiltak for å hindre at rein kommer in på det andre rikets område av 9. desember 2014. Utenriksdepartementet slutter seg til dette.

Utenriksdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om samtykke til inngåelse av konvensjon mellom Norge og Finland om oppføring og vedlikehold av reingjerder og andre tiltak for å hindre at rein kommer inn på det andre rikets område av 9. desember 2014.

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om samtykke til inngåelse av konvensjon mellom Norge og Finland om oppføring og vedlikehold av reingjerder og andre tiltak for å hindre at rein kommer inn på det andre rikets område av 9. desember 2014, i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til vedtak om samtykke til inngåelse av konvensjon mellom Norge og Finland om oppføring og vedlikehold av reingjerder og andre tiltak for å hindre at rein kommer inn på det andre rikets område av 9. desember 2014

I

Stortinget samtykker i inngåelse av konvensjon mellom Norge og Finland om oppføring og vedlikehold av reingjerder og andre tiltak for å hindre at rein kommer inn på det andre rikets område av 9. desember 2014.

Vedlegg 1

Konvensjon mellom Kongeriket Norge og Republikken Finland om oppføring og vedlikehold av reingjerder og andre tiltak for å hindre at rein kommer inn på det andre rikets område

Kongeriket Norges regjering og Republikken Finlands regjering, som ønsker å fornye og utvikle bestemmelsene i konvensjonen av 3. juni 1981 mellom Norge og Finland om oppføring og vedlikehold av reingjerder og andre tiltak for å hindre at rein kommer over grensen mellom de to riker, er blitt enige om følgende tekst til ny konvensjon:

Kapittel I

Vokteplikt

Artikkel 1

Vokteplikten

Finske og norske reineiere plikter å sørge for at deres rein til enhver tid blir forsvarlig voktet slik at det så langt som mulig unngås at reinen kommer inn på det andre rikets område.

Gjerder som er oppført i henhold til denne konvensjonen er oppført for å støtte opp om reineiernes vokteplikt.

Kapittel II

Gjerder

Artikkel 2

Eksisterende og nye konvensjonsgjerder

For å hindre at rein kommer over riksgrensen er det oppført et gjerde på strekningen fra treriksrøysa mellom Finland, Norge og Sverige (riksrøys 294) til treriksrøysa mellom Finland, Norge og Den russiske føderasjon på Krokfjell. (Muothavarre).

På den nevnte strekningen er det oppført et sammenhengende gjerde unntatt strekningen fra Angeli til riksrøys 343.

Mellom Angeli og Levajok skal det oppføres et gjerde. Fra Angeli til gamle Kargasniemi oppføres gjerde på finsk side av grensen. Sett ut i fra de topografiske forholdene skal dette gjerdet oppføres så nær grensen som mulig. Fra gamle Kargasniemi til Levajok oppføres gjerde på norsk side av grensen. Dette gjerdet skal oppføres på vestsiden av hovedveien (E6) mellom Karasjok og Levajok.

Den reingjerdekommisjon som i henhold til artikkel 5 skal oppnevnes, kan bestemme at gjerdet i særlige tilfelle kan avvike inntil 2 km fra riksgrensen hvor det er nødvendig for å unngå uforholdsmessige utgifter til oppføring og vedlikehold eller for å trygge gjerdets effektivitet. Dersom avviket blir over 2 km, må Reingjerdekommisjonens vedtak godkjennes gjennom noteveksling mellom de to riker. Ved bestemmelse om at gjerdet skal avvike fra riksgrensen, skal det iakttas at reineiere i det ene riket ikke skal berøves beitemark i vesentlig større utstrekning enn reineiere i det andre riket.

Artikkel 3

Gjerdelinje som skille

På de strekninger hvor gjerde i medhold av artikkel 2 er oppført mellom de to rikene, er gjerdelinjen avgjørende skille for alle spørsmål som omhandles i denne konvensjonen. For strekningen mellom Angeli og riksrøys 343 er riksgrensen likevel avgjørende skille.

Artikkel 4

Arbeidsbeskrivelse og ansvar for oppføring og vedlikehold av gjerdet

Gjerdet oppføres og vedlikeholdes i samsvar med den arbeidsbeskrivelse som fastsettes av den reingjerdekommisjon som i henhold til artikkel 5 skal oppnevnes.

Norge har oppført/fører opp og vedlikeholder gjerdet på følgende strekninger:

1. Fra treriksrøysa 294 i Troms til riksrøys 316.
2. Fra Njuolasjohkas munning til Angeli.
3. Fra gamle Kargasniemi ved Julláguoika til Levajok.

4. Fra riksrøys 353 til treriksrøysa mellom Finland, Norge og Den russiske føderasjon på Krokfjell (Muothavarre).

Finland har oppført/fører opp og vedlikeholder gjerdet på følgende strekninger:
1. Fra riksrøys 316 til Njuolasjohkas munning.
2. Fra Angeli til gamle Kargasniemi ved Julláguoika.
3. Fra riksrøys 343 til riksrøys 353.

Reingjerdekommisjonen skal sikre at oppføring av nye gjerder og flytting av eksisterende gjerder GPS-registreres, slik at reingjerdekommisjonen til en hver tid har et oppdatert kartgrunnlag over gjerdetraseene.

Hvert rike har adgang til for egen regning å foreta slik forhøyelse eller forsterkning av gjerdet som det finner grunn til. Slike arbeider må ikke svekke gjerdets holdbarhet. I tillegg har hvert rike rett til å oppføre gjerder som er nødvendige for å ivareta forpliktelsene etter denne avtalen.

Artikkel 5

Reingjerdekommisjonen

Til å overvåke oppføring og vedlikehold av de gjerdestrekninger som er nevnt i artikkel 4, skal det oppnevnes en norsk-finsk reingjerdekommisjon på seks medlemmer. Myndighetene i de to rikene oppnevner tre medlemmer for en periode på fire år. Vervet som leder utføres i oddetallsår av en finne, og i partallsår av en nordmann.

Reingjerdekommisjonen fastsetter arbeidsbeskrivelse for oppføring og vedlikehold av grensegjerdet, og påser at gjerdet oppføres og vedlikeholdes i samsvar med arbeidsbeskrivelsen.

Det påligger hvert av de to rikene å utse et tilstrekkelig antall personer til å føre tilsyn med gjerdet, og til å foreta reparasjoner på sine inspeksjonsreiser. Feil som ikke kan rettes på inspeksjonsreisen, skal det rapporteres skriftlig om til Reingjerdekommisjonen. Slike feil skal utbedres så snart som mulig.

Hvert rike bærer selv utgiftene til sine medlemmer i Reingjerdekommisjonen.

Reingjerdekommisjonen skal ut fra de topografiske forholdene sikre at gjerdet mellom Angeli og gamle Kargasniemi oppføres så nært riksgrensen som mulig.

Dersom det ikke oppnås enstemmige vedtak i Reingjerdekommisjonen, skal saken forelegges den i artikkel 24 nevnte voldgiftsnemnd til endelig avgjørelse.

Kommisjonens beslutninger skal foreligge skriftlig, og uten opphold meddeles ansvarlig myndighet i begge land.

Artikkel 6

Oppføring og tilsyn

På strekningen mellom Angeli og Levajok skal begge rikene begynne oppføringen av gjerdestrekningen i henhold artikkel 4 året etter ikrafttredelsen av denne avtalen. Gjerdet skal ferdigstilles innen fem år fra ikrafttredelsen av denne avtalen.

Hvert av rikene har rett til å oppnevne en tilsynsperson som skal overvåke og inspisere oppføring og vedlikehold av gjerdene. Tilsynspersonen skal også kontrollere at det blir ryddet opp langs gjerdelinjene, og at øvrig bruk og ferdsel i henhold til konvensjonen er i samsvar med gjeldende regler i vedkommende land. De som har ansvaret for tilsynet skal sende skriftlig underretning om forsømmelser, feil og flytting av gjerder til Reingjerdekommisjonen.

Dersom det foreligger særlige grunner, kan ansvarlig myndighet i det andre riket gi tillatelse til at de personer som har tilsyn med og vedlikeholdsansvaret for gjerdet, får benytte det andre rikets område.

Kapittel III

Når rein krysser grensen

Artikkel 7

Melding ved grenseoverskridelse

Når det er konstatert at rein hjemmehørende i det ene riket, er kommet inn på det andre rikets område, skal vedkommende myndighet så snart som mulig gi melding om grenseoverskridelsen til myndigheten i det riket hvor den grenseoverskridende reinen hører hjemme. Meldingen skal gi opplysning om antall rein der det er kjent, stedet for grenseoverskridelsen og tid og sted for tilbakeføring av reinen. Meldingen skal gis per e-post eller annen etterprøvbar metode.

I meldingen skal det gis beskjed om det er behov for utskilling ved sammenblanding av finske og norske rein. Det skal samtidig eller så snart som mulig, gis særskilt melding om tid og sted for utskillingen.

Dersom melder mener at det er oppstått skade som skal erstattes etter artikkel 12, skal dette fremkomme i meldingen om grenseoverskridelse. Vedkommende myndighet skal samtidig eller så

snart som mulig, gi særskilt melding om tid og sted for undersøkelse av påberopt skade.

I meldingen skal det så langt som mulig gis nøyaktige opplysninger om tid og sted for skadevoldelsen, skadens art og omfang og det økonomiske tapet som kreves erstattet. Så langt som mulig skal det gis opplysninger som kan ha betydning for å fastslå hvem som eier den reinen som har gjort skade. Eventuelle vitner og andre bevis skal også oppgis.

Artikkel 8

Tilbakeføring

Dersom finske rein kommer inn på norsk område, eller norske rein kommer inn på finsk område, og grenseoverskridelsen er betydelig eller har pågått i lengre tid, eller det er skjedd sammenblanding av finske og norske rein, skal vedkommende myndighet i det riket hvor reinen oppholder seg, iverksette tiltak for at reinen så snart som mulig blir ført tilbake til sitt hjemland.

Dersom grenseoverskridelsen er ubetydelig og nylig har skjedd, og reineierne på begge sider av grensen er enige om det, kan reinen føres tilbake til sitt hjemland av reingjeterne. Det skal så snart som mulig gis melding om grenseoverskridelsen til vedkommende myndighet i de to riker. Ved slik tilbakeføring gjelder ikke bestemmelsene i artiklene 7, 11 og 13.

Artikkel 9

Plikt til avhenting av rein

Dersom reinen ikke er drevet tilbake til det riket hvor den hører hjemme i samsvar med artikkel 8, annet ledd, plikter myndigheten som har mottatt melding etter artikkel 7 å iverksette tiltak sammen med eierne av reinen og eventuelt annen myndighet, slik at reinen uten opphold blir avhentet.

Dersom utskilling må holdes, skal reinen avhentes til den tid som er fastsatt for utskillingen.

Artikkel 10

Utskilling

Vedkommende myndighet på det sted hvor utskillingen skal foregå, plikter sammen med reineierne og eventuelt annen myndighet å sørge for at utskillingen kan holdes til den tid som er fastsatt. Eieren av den rein som den fremmede rein er blandet sammen med, er pliktig til selv eller ved stedfortreder å hjelpe til ved utskillingen. Det skal føres protokoll for utskillingen hvor det bl.a. gis opplysning om antall fremmede rein, og så langt som mulig alle reins merker.

Utskrift av protokollen for utskillingen skal så snart som mulig sendes til vedkommende myndighet i reinens hjemland.

De reineiere i reinens hjemland som overtar de utskilte rein, plikter å bekrefte mottakelsen skriftlig. Gjenpart av denne bekreftelsen skal sendes sammen med protokollutskriften til vedkommende myndighet i reinens hjemland.

Artikkel 11

Betaling for ulovlig beite

Etter at det er sendt melding i samsvar med artikkel 7, kan eierne av den rein som har krysset grensen føre reinen tilbake innen en frist på sju døgn uten at det utløses en betaling for grenseoverskridelsen. Dersom reinen ikke er avhentet innen fristen, har det riket som reinen er kommet inn i, rett til å kreve betaling for det ulovlige opphold med høyst 5 pst. av verdien av de opptalte dyr.

Dersom reinen påtreffes i riket etter at 10 dager er gått fra melding etter artikkel 7 ble sendt, blir forholdet å behandle som ny grenseoverskridelse. Dersom utskilling er holdt, regnes fristen fra den dag som er fastsatt for utskillingen.

Artikkel 12

Erstatning for skade

Utover betalingen i artikkel 11 skal det gis full erstatning for økonomisk tap som følge av skade på jordbruksareal og lavmatter påført det ene rikets innbyggere av rein hjemmehørende i det andre riket eller av reinens eiere eller gjetere. Det er den som har fremmet krav om at det har skjedd en skade som må dokumentere skaden og skadeomfanget i det krav som presenteres.

Dersom det er fremmet krav om erstatning i forbindelse med melding om grenseoverskridelse, skal vedkommende myndighet i det riket hvor skaden har funnet sted sørge for at skaden undersøkes så raskt som mulig. Vedkommende myndighet skal gi informasjon om tid og sted for skadeundersøkelsen til vedkommende myndighet i det andre riket på en dokumenterbar måte. Denne myndigheten skal gis mulighet til å overvære skadeundersøkelsen. Undersøkelsen skal gi svar på om det har skjedd en skade, om skaden er voldt av rein, og er av en slik art at den kan kreves erstattet. Det skal tas hensyn til om rein hjemmehørende i riket har medvirket til skaden. Er det åpenbart at det ikke har skjedd

noen skade av grenseoverskridende rein, skal kravet avvises.

Dersom det har skjedd en skade, skal erstatningen fastsettes etter skjønn av vedkommende myndighet.

Vedkommende myndighet skal føre protokoll om hvordan erstatningsskjønnet er gjennomført. I protokollen skal det gis en nøyaktig beskrivelse av skadens art og omfang, og en omkostningsberegning.

Artikkel 13

Erstatning for andre omkostninger

Omkostninger ved offentlige tjenestemenns, vitners og bemyndigede personers reiser ved samling, opptelling, utdriving, vokting, fôring, utskilling, avgivelse av melding etter artikkel 7 og andre tiltak i forbindelse med reins overskridelse av grensen, erstattes med et beløp som fastsettes av vedkommende myndighet i det riket som krever erstatning.

Artikkel 14

Grunnlag for verdiberegning

Betaling etter artikkel 11, skal beregnes på grunnlag av gjeldende middelpris til reineier på slakterein i det riket hvor grenseoverskridelsen av rein har funnet sted.

Artikkel 15

Innbetaling av erstatning og omkostninger

Senest tre måneder etter mottakelsen av utskrift som nevnt i artikkel 17, skal vedkommende myndighet i det enkelte rike fastsette de beløp som skal betales i henhold til artikkel 11. Disse beløp og erstatninger etter artiklene 12 og 13 betales av offentlige midler i det riket hvor reinen hører hjemme.

Ved utgangen av hvert halvår skal de respektive myndighetene i de to riker sende hverandre oppgaver over de beløp som kreves, og gjøre opp med hverandre.

Dersom en reineier ved forsett eller uaktsomhet forårsaker at hans rein overskrider riksgrensen, avgjør vedkommende myndighet i hvilken utstrekning reineieren skal være forpliktet til å erstatte staten den betaling som er betalt til det andre riket i samsvar med denne konvensjonen.

Det enkelte rike skal betale erstatningen innen ett år etter at erstatningskravet er mottatt og avklart. En avklaring skal finne sted senest innen 6 måneder etter at erstatningskravet er mottatt. Dersom det etter 6 måneder fortsatt foreligger uenigheter, skal saken avklares etter artikkel 24.

Artikkel 16

Etterprøvbarhet av grenseoverskridelse

Det påligger vedkommende myndighet å ha notoritet over alle meldinger som kommer inn om reins grenseoverskridelse. Følgende opplysninger skal gis:

1. ordrett gjengivelse av meldingen som er sendt i henhold til artikkel 7 med nøyaktig gjengivelse av når og på hvilken måte meldingen er sendt, hvem som er melder og hvor denne kan nås,
2. melding som er mottatt om at rein fra vedkommende hjemland er kommet inn i det andre riket, med nøyaktig gjengivelse av meldingens innhold og angivelse av når og på hvilken måte den er mottatt, hvem som er melder og hvor denne kan nås,
3. opplysning om hvilke tiltak som er iverksatt i anledning av slik melding som nevnt under punkt 2,
4. spesifiserte oppgaver med begrunnelse over de omkostninger som i henhold til artikkel 15 kan kreves helt eller delvis refundert av det andre riket.

Artikkel 17

Utveksling av utskrift av protokoll

Utskrift av den protokoll som er nevnt i artikkel 12, skal sendes til vedkommende myndighet i de to riker. Dette skal skje så snart som mulig etter at skjønnet er avholdt. På samme måte sendes hvert halvår oversikt over hendelser som nevnt i artikkel 16. Mottakeren av protokollen svarer for oversettelsen.

Kapittel IV

Forskjellige bestemmelser

Artikkel 18

Delegasjon av myndighet

En eller flere kyndige personer kan bemyndiges til å utføre de oppgaver som vedkommende myndighet er tillagt i denne konvensjons artikler 7-10.

Det skal straks gis melding om de bemyndigede personers navn og adresser.

Artikkel 19

Bruk av flytteleier

Reineiere har under flytting rett til å bruke de flytteleier over det andre rikets område som bestemmes av Reingjerdekommisjonen. Det er forbudt å la reinen beite på det andre rikets område under slik flytting. Reingjerdekommisjonen skal varsle de berørte reinbeitedistriktene i forkant om de flytteleier som vil bli benyttet.

Konvensjonen gjelder ikke for slakterein som lovlig innføres under betryggende vokting.

Artikkel 20

Anvendelse av terrengkjøretøy

Under utførelsen av de oppgaver som følger av denne konvensjonen, kan hensiktsmessige terrengkjøretøy anvendes uavhengig av riksgrensen i den utstrekning slik anvendelse ikke strider mot det enkelte rikets gjeldende regler om ferdsel med motorisert kjøretøy i terreng. For kjøretøyet og føreren av dette, anvendes de bestemmelser som gjelder i det riket hvor kjøretøyet anvendes.

Enhver fører har selv ansvaret for at vedkommende overholder de til enhver tid gjeldende regler i det riket hvor kjøringen finner sted.

Artikkel 21

Fortegnelse over og registrering av reinmerker

De som har ansvar for reinmerkeregisteret i Norge og Finland skal etter anmodning sende fortegnelse til hverandre over de reinmerker som er registrert i hvert rikes grenseområde. Oversendelsen skal være oversatt til mottakerlandets språk.

Det er forbudt å registrere nye merker i det ene riket som lett kan føre til forveksling med merker som tidligere er registrert i det andre riket.

Nye merker som anmeldes til registrering, skal sendes til den som har ansvaret for reinmerkeregisteret i det annet rike, før registrering blir foretatt. Det skal omgående gis tilbakemelding om det fins merknader til at registrering blir foretatt.

Artikkel 22

Andre gjerder

De to riker er forpliktet til på sitt område å oppføre og vedlikeholde skillegjerder på de steder hvor Reingjerdekommisjonen bestemmer.

Dersom andre gjerder skal knyttes til konvensjonsgjerdet, skal tillatelse innhentes fra kommisjonen.

Artikkel 23

Straffebestemmelser

Den som ved forsett eller uaktsomhet skader gjerde eller skillegjerde, eller åpner grind i slike gjerder uten å sørge for at den stenges på forsvarlig måte, straffes med bøter dersom den alminnelige straffelovgivning i vedkommende land ikke medfører strengere straff.

Gjerningspersonen plikter å erstatte voldt skade.

Artikkel 24

Tvisteløsning

Tvist om forståelsen eller anvendelsen av denne konvensjonen kan hvert av rikene bringe inn for en voldgiftsnemnd på tre medlemmer. Hvert rike velger ett medlem, mens lederen velges av de to rikene i fellesskap. Lederen kan ikke være finsk eller norsk statsborger. Dersom de ikke blir enige om lederen, skal den svenske regjering anmodes om å oppnevne lederen.

Voldgiftsnemnden bestemmer tid og sted for sine møter, samt formen for sakens behandling etter at lederen har innhentet uttalelse fra de to rikene. Nemnden bestemmer sin egen godtgjørelse og hvordan denne og de øvrige utgifter ved behandling av saken skal fordeles mellom rikene.

Artikkel 25

Myndighetene

Begge riker skal konkretisere i egen lovgivning hvilke myndigheter som er gitt kompetanse etter denne konvensjonen.

Begge riker skal gjensidig opplyse om denne kompetansetildelingen.

Artikkel 26

Varighet og reforhandlinger

Konvensjonen skal gjelde i 30 år fra ikrafttredelsesdatoen. Dersom konvensjonen ikke sies opp senest fem år før utgangen av den perioden, gjelder den ytterligere ti år og skal senere anses forlenget for ti år av gangen, om den ikke sies opp to år før utgangen av den løpende tiårsperioden.

Partene kan ved noteveksling kreve reforhandlinger av konvensjonens bestemmelser.

Artikkel 27

Ikrafttredelse

Denne konvensjon trer i kraft tretti dager etter at partene har meddelt hverandre gjennom noteveksling at de nasjonale konstitusjonelle prosedyrene for ikrafttredelse er fullført.

Fra den dag denne konvensjonen trer i kraft, oppheves konvensjonen av 3. juni 1981 mellom Norge og Finland om bygging og vedlikehold av reingjerder og andre tiltak for å hindre at rein kommer over grensen mellom de to riker.

Denne konvensjon er utferdiget i Karasjok, den 9. desember 2014, i to eksemplarer på det norske og det finske språk. De norske og finske tekstene har lik gyldighet.

For Kongeriket Norges regjering:	For Republikken Finlands regjering:

Vedlegg 2

Konvensjonsgjerder mellom Norge og Finland

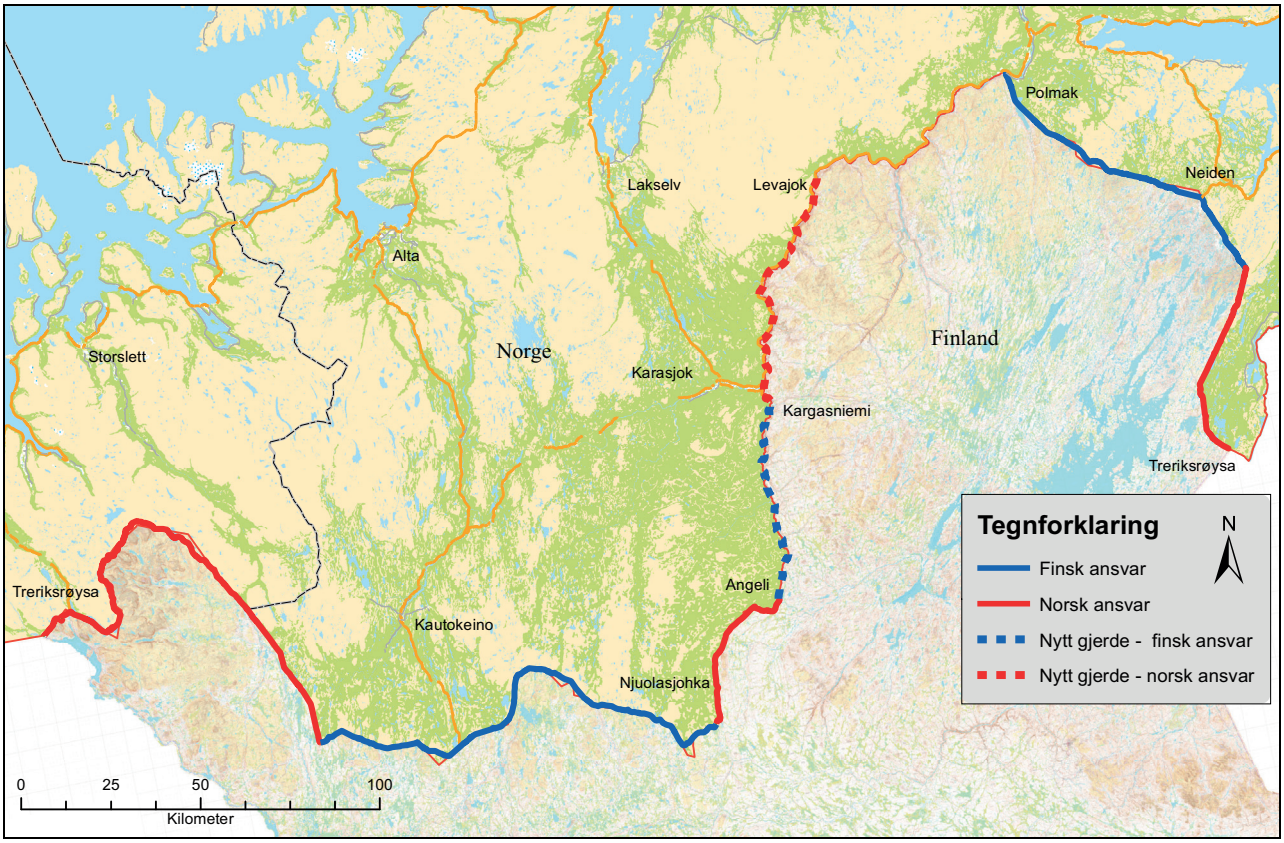

Figur 2.1

07 Xpress AS